

Raadsvoorstel

Zaaknummer: 42168-2022 en 20685-2022

Onderwerp: Gedragscode integriteit gemeentebestuur Maashorst

	2022 / 0
Auteur	: Nicole Segers
Domein/tema	: Griffie (i.s.m. HR)
E-mail	: Nicole.Segers@gemeentemaashorst.nl
Port.	: Presidium & burgemeester Rüpp

Effect op de begroting

Ja Nee

Onderwerp

Gedragscode integriteit gemeentebestuur Maashorst

Voorstel

1. De Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders gemeente Maashorst 2022 en de Gedragscode integriteit raads- en commissieleden gemeente Maashorst 2022 vast te stellen, onder gelijktijdige intrekking van de Gedragscode politieke ambtsdragers gemeente Uden en de Gedragscode politiek ambtsdragers gemeente Landerd 2012.
2. De Procesafspraken handhaving integriteit van het gemeentebestuur van Maashorst 2022 vast te stellen.

Inleiding

Integriteit in het openbaar bestuur is van groot belang voor het behoud van onze democratie, voor het vertrouwen in de politiek, de politieke ambtsdragers en het creëren van draagvlak voor bestuurlijke beslissingen.

Een gedragscode is een belangrijk instrument en hulpmiddel om een open, transparante en integere organisatiecultuur te realiseren en maakt dus onderdeel uit van het integriteitsbeleid voor alle politieke ambtsdragers. De procesafspraken handhaving integriteit van het gemeentebestuur zijn gericht op een zorgvuldige handelwijze bij mogelijke integriteitsschendingen.

De gemeenteraad dient een gedragscode vast te stellen voor zijn leden (artikel 15, derde lid Gemeentewet). Op basis van artikel 41c, tweede lid van de Gemeentewet stelt de gemeenteraad een gedragscode integriteit vast voor de wethouders en op basis van artikel 69, tweede lid, van de Gemeentewet stelt de gemeenteraad een gedragscode vast voor de burgemeester.

De burgemeester wordt, op grond van de Gemeentewet, als hoeder van de integriteit binnen de gemeente aangemerkt.

Op grond van de Wet algemene regels herindeling (Wet Arhi) blijven de verordeningen voor het grondgebied van de voormalige gemeenten Landerd en Uden bestaan. Artikel 28 van de Wet Arhi regelt dat gemeentelijke voorschriften gedurende twee jaren na herindeling hun rechtskracht behouden, voor zover het bevoegd gezag van de nieuwe gemeente deze voorschriften niet eerder vervallen verklaart.

Niets doen op dit moment betekent dat we voor dit onderwerp meerdere regelingen hebben. Dat is niet wenselijk. De gedragscodes van de gemeenten Landerd en Uden zijn verouderd. Zij dateren uit respectievelijk 2012 en 2011. Voor de leden van de raad zijn verschillende codes van toepassing. Daarom het voorstel een nieuwe geactualiseerde gedragscode vast te stellen. Tijdens de presidiumvergadering op 21 februari 2022 hebben de fractievoorzitters het voorstel van de griffie hiertoe omarmd.

Vanwege het verschil in staatsrechtelijke positie van raad en college en de voor hen geldende wettelijke integriteitsregels, heeft de VNG samen met het ministerie van BZK voor deze beide bestuursorganen aparte modelgedragscodes ontworpen. Deze lijn wordt voor de nieuwe gemeente Maashorst gevolgd: er zijn twee gedragscodes opgesteld: één voor de raad en één voor het college van burgemeester en wethouders. Daarbij zijn, zoals besproken tijdens de raadsinformatieavond op 30 mei 2022, de gedragscodes en het handhavingprotocol van de gemeente Eindhoven als basis gebruikt.

Op 5 september 2022 heeft het presidium ingestemd met agendering van de gedragscode integriteit raads- en commissieleden en de procesafspraken handhaving integriteit zoals deze nu ter besluitvorming voorliggen. Het college heeft op 13 september 2022 de Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders gemeente Maashorst vastgesteld en ingestemd met de procesafspraken.

Beoogd effect

Het bevorderen en waarborgen van integriteit van het gemeentebestuur van Maashorst.

Met het vaststellen van de nieuwe gedragscodes wordt voldaan aan de wettelijke verplichting om een gedragscode vast te stellen voor politieke ambtsdragers. De nieuwe gedragscodes voldoen tevens aan de laatste inzichten met betrekking tot integriteit in het openbaar bestuur.

Argumenten

1.1 De gedragscodes en procesafspraken bieden kaders en interne richtlijnen voor bestuurders om integer besturen te bevorderen en te waarborgen.

De gedragscodes zijn een hulpmiddel om integriteit en integriteitskwesaties bespreekbaar te maken en schendingen zo mogelijk te voorkomen. De codes bieden handvatten voor het omgaan met integriteitsrisico's.

De gedragscodes hebben het rechtskarakter van een interne regeling, waarmee nadere invulling wordt gegeven aan de wettelijke regels. De nieuwe gedragscodes zijn toegespitst op de rol en verantwoordelijkheid van de bestuurder. De codes bevatten gedragsnormen en procedurele regels. Dit zorgt voor meer transparantie in de besluitvorming en bevordert de

naleving van de normen bij het handelen van politieke ambtsdragers. De gedragscode is tevens een beoordelingskader en een leidraad bij twijfel, vragen en discussies.

Op enkele punten is de gedragscode strenger dan de wet, ter bescherming van politieke ambtsdragers tegen oneigenlijke druk en ter bescherming van de kwaliteit en het vertrouwen in het lokaal bestuur.

- De codes verplichten politieke ambtsdragers óók om de schijn van belangenverstrengeling en corruptie tegen te gaan;
- De codes verplichten politieke ambtsdragers om hun relevante financiële belangen bekend te maken;
- De codes hanteren een 'nee, tenzij'-beleid ten aanzien van het aannemen van geschenken;
- De codes onderstrepen het belang van onderlinge omgangsvormen.

De procesafspraken voor de handhaving van de integriteit bieden handvatten om te voorkomen dat een politiek ambtsdrager op oneigenlijke wijze onherstelbare schade oploopt. De afspraken vormen een handreiking voor zorgvuldige handhaving voor alle politieke ambtsdragers en helpen de burgemeester om zijn de rol als hoeder van de bestuurlijke integriteit concreet uit te oefenen.

1.2 *Het voldoen aan de wettelijke verplichtingen die zijn opgenomen in de Gemeentewet.*

Artikel 15, derde lid, van de Gemeentewet bepaalt dat de raad voor zijn leden een gedragscode vaststelt. Artikel 41c, tweede lid, van de Gemeentewet vermeldt dat de raad voor de wethouders een gedragscode vaststelt. Op basis van artikel 69, tweede lid, van de Gemeentewet stelt de raad voor de burgemeester een gedragscode vast.

Kanttekeningen

2.1 *Integriteit staat en valt met het handelen van individuele personen (bestuurders).*

Het hebben van een gedragscode biedt geen garanties, maar geeft wel aan hoe politieke ambtsdragers geacht worden zich te gedragen in relatie tot hun functie.

2.2 *Het niet naleven van de gedragscode heeft geen rechtsgevolgen.*

De gedragscode is echter niet vrijblijvend. Er is sprake van zelfbinding. De bestuurders kunnen op hun handelen worden aangesproken. Zij dienen zich te kunnen verantwoorden. Het niet naleven van de gedragscode kan politieke gevolgen hebben.

Financiën

Dit voorstel heeft in beginsel geen financiële consequenties.

Duurzaamheid

Dit voorstel draagt bij aan een duurzame democratie.

Participatie

N.v.t.

Communicatie

Het besluit wordt op de voor de gemeente gebruikelijke wijze gepubliceerd.
Na vaststelling door de gemeenteraad worden de gedragscodes en procesafspraken gepubliceerd op de website van de gemeente Maashorst en op Overheid.nl.

Vervolg

Integriteit is een grondhouding.

“Doing the right thing, even when no one is watching.” (C.S. Lewis)

Het vaststellen van regels en procedures is belangrijk, maar niet voldoende. Integriteitsbeleid dat alleen op papier bestaat is enkel ‘een dode letter’. Van belang is dat men dilemma’s met elkaar bespreekt en elkaar aanspreekt op gedrag en handelen.
Om dit te stimuleren wordt het onderwerp integriteit in het algemeen en de gedragscodes en procesafspraken in het bijzonder periodiek besproken. Op deze manier wordt enerzijds gewerkt aan het stimuleren en borgen van integriteitsbewustzijn en anderzijds het met elkaar in gesprek gaan over de onderlinge omgangsvormen en *checks and balances* om actief te werken aan integriteit en hierin te groeien. Het gaat hierbij zowel om individuele/persoonlijke integriteit als om collectieve integriteit (de integriteit van het bestuursorgaan).

Met het vaststellen van de gedragscodes en procesafspraken, is tevens bepaald:

- Minimaal één keer per bestuursperiode evalueert het college de gedragscode van de burgemeester en de wethouders op actualiteit, functioneren en de mate waarin deze naar behoren worden nageleefd. De burgemeester betreft de resultaten van deze evaluatie in de periodieke evaluaties van alle gedragscodes met de raad.
(artikel 6.3 Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders gemeente Maashorst 2022)
- Minimaal één keer per bestuursperiode evalueert het presidium de gedragscode van de raadsleden op actualiteit, functioneren en de mate waarin de regels naar behoren worden nageleefd. Het presidium brengt hierover verslag uit aan de gemeenteraad.
(artikel 6.3 Gedragscode integriteit raads- en commissieleden gemeente Maashorst 2022)
- Eens per vier jaar maken de griffier en de gemeentesecretaris, eventueel met hulp van interne of externe deskundigen, ter bespreking in de gemeenteraad en het college B&W een geanonimiseerd overzicht van de lessen die getrokken kunnen worden uit adviezen die zijn gegeven en uit de resultaten van vooronderzoek en integriteitsonderzoek. Dat gebeurt op een manier die geen link naar specifieke personen mogelijk maakt.
(artikel 4.2 Procesafspraken handhaving integriteit gemeentebestuur Maashorst 2022)
- De afspraken in de Procesafspraken Integriteit alsmede de geldende gedragscodes worden eens per vier jaar door de fractievoorzitters, de griffier, de gemeentesecretaris, de burgemeester en de wethouders geëvalueerd, eventueel met hulp van deskundigen. Desgewenst worden de afspraken bijgesteld.
(artikel 4.2 Procesafspraken handhaving integriteit gemeentebestuur Maashorst 2022)

Bijlagen die onderdeel uitmaken van het besluit

1. Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders gemeente Maashorst 2022
2. Gedragscode integriteit raads- en commissieleden gemeente Maashorst 2022

3. Procesafspraken handhaving integriteit van het gemeentebestuur van Maashorst 2022

Bijlagen ter informatie

-

Maashorst, 5 september 2022

Het presidium van de gemeenteraad van Maashorst,
de griffier, de voorzitter,

drs. G.J. de Graaf

drs. P.L.A. Rüpp

Raadsbesluit

Zaaknummer: 42168-2022 en 20685-2022

De raad van de gemeente Maashorst;

Overwegende dat integriteit in het openbaar bestuur van groot belang is voor het behoud van onze democratie, voor het vertrouwen in de politiek, de politieke ambtsdragers en het creëren van draagvlak voor bestuurlijke beslissingen;

Overwegende dat een gedragscode een belangrijk instrument en hulpmiddel is om een open, transparante en integere organisatiecultuur te realiseren en dus onderdeel uitmaakt van het integriteitsbeleid voor alle politieke ambtsdragers;

gelezen het voorstel van het presidium van de gemeenteraad van Maashorst d.d. 5 september 2022;

gelet op artikel 15, derde lid, artikel 41c, tweede lid en artikel 69, tweede lid van de Gemeentewet;

b e s l u i t

1. De Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders gemeente Maashorst 2022 en de Gedragscode integriteit raads- en commissieleden gemeente Maashorst 2022 vast te stellen, onder gelijktijdige intrekking van de Gedragscode politieke ambtsdragers gemeente Uden en de Gedragscode politiek ambtsdragers gemeente Landerd 2012.
2. De Procesafspraken handhaving integriteit van het gemeentebestuur van Maashorst 2022 vast te stellen.

Vastgesteld in de openbare vergadering 20 oktober 2022.

De raad voornoemd,
de griffier,

de voorzitter,

drs. P.L.A. Rüpp